

**Республика Татарстан
СОВЕТ
ЛЯКИНСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ САРМАНОВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА**

ул. Школьная, д. 1,
с. Ляки, 423366.
Телефон: (85559) 4-66-16
E-mail: Lkn.Sar@tatar.ru

**Татарстан Республикасы
САРМАН МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ ЛӘКЕ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ**

Мәктәп урамы, 1 йорт,
Ләке авылы, 423366.
Телефон: (85559) 4-66-16
E-mail: Lkn.Sar@tatar.ru

**РЕШЕНИЕ
“17” июнь 2020 ел**

**КАРАР
№ 10**

Ләке авыл жирлеге территориясендә гражданнар оборонысы, халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын оештыру һәм тормышка ашыру түрүнда Нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясе Конституциясе, «Гадәттән тыш хәл түрүнда» 2001 елның 30 маенданы 3-ФЗ номерлы Федераль конституциячел закон, «Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклau түрүнда» 1994 елның 21 декабрендәге 68-ФЗ номерлы Федераль закон, «Гадәттән тыш хәлләрне кисәту һәм бетерү мәсьәләләре буенча Россия Федерациисенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү түрүнда» 2020 елның 1 апрелендәге 98-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы. Ләке авыл жирлеге Уставы нигезендә Ләке авыл жирлеге Советы КАРАР БИРДЕ:

1. Ләке авыл жирлеге территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау, Гражданнар оборонысы чараларын оештыру һәм тормышка ашыру түрүнда нигезләмәне расларга (кушымта итеп бирелә).
2. «Ләке авыл жирлеге территориясендә гражданнар оборонысы, халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын оештыру һәм тормышка ашыру түрүндагы нигезләмәне раслау хакында» 2011 елның 2 маенданы 4 каарын үз көчен югалткан дип санарга.
3. Өлеге каарны «Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында» (PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм Сарман муниципаль районының рәсми сайтында Интернет чөлтәрендә урнаштырырга.
5. Өлеге каарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Ләке авыл жирлеге
Советы Рәйисе

Л. И.Шәрипова

Ләке авыл жирлеге Советының
2020 елның 17 нче июненнән
10нчы номерлы карарына
кушымта

Ләке авыл жирлеге территориясендә гражданнар обонасы, халыкны һәм
территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән
саклау чараларын оештыру һәм тормышка ашыру турында
НИГЕЗЛӘМӘ

«Гадәттән тыш хәл турында» 2001 елның 30 маенданы 3-ФКЗ номерлы Федераль конституциячел закон, «Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 1994 елның 21 декабрендәге 68-ФЗ номерлы Федераль закон, «Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Россия Федерациясе Конституциясе, «Гадәттән тыш хәлләрне кисәту һәм бетерү мәсьәләләре буенча Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2020 елның 01 апрелендәге 98-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Ләке Уставы авыл жирлеге уставы нигезендә гражданнар обонасы, халыкны һәм территорияләрне яклау чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру турында нигезләмә (алга таба - Нигезләмә).

1 статья. Төп төшенчәләр

Гадәттән тыш хәл - авария, куркыныч табигать күренешләре, катастрофа, эйләнә-тирәдәгеләр өчен куркыныч тудыручы авырулар, табигый яки башка бәлә-казалар нәтижәсендә килеп чыккан хәл, алар кеше корбаннарына, кешеләрнең сәламәтлегенә яки эйләнә-тирә табигать мохитенә зыян китерә яисә китерә ала торган, шактый матди югалтулар һәм кешеләрнең тормыш-көнкүрешен бозу.

Гадәттән тыш хәлләрне кисәту - гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычын мөмкин кадәр киметүгә, шулай ук кешеләрнең сәламәтлеген саклауга, эйләнә-тирә табигатькә зыян күләмен һәм алар килеп чыккан очракта матди югалтуларны киметүгә юнәлдерелгән чаралар комплексы.

Гадәттән тыш хәлләрне бетерү - гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда һәм кешеләр гомерен саклап калуга, эйләнә-тирә табигатькә һәм матди югалтуларга зыян күләмен киметүгә, шулай ук гадәттән тыш хәлләр зоналарын локальләштерүгә, алар өчен хас булган куркыныч факторларның гамәлен туктатуга юнәлтелгән авария-коткарү һәм башка кичектергесез эшләр.

Гадәттән тыш хәл зонасы - гадәттән тыш хәл булган территория.

Гражданнар обонасы - Ләке авыл жирлеге территориясендә халыкны, матди һәм мәдәни қыймәтләрне хәрби гамәлләр алып барганды яки бу гамәлләр нәтижәсендә барлыкка килгән куркынычлардан, шулай ук табигый һәм техноген

характердагы гадэйтэн тыш хэллэр килеп чыкканда саклау һәм яклау буенча чарапар системасы.

Ләке авыл жирлеге территорииясендә табигый һәм техноген характердагы гадэйтэн тыш хэлгә дучар булган авария-коткарү эшләре (аварияләр , куркыныч табигаты күренешләре, катастрофалар, табигый һәм башка бәла-казалар) кешеләрнең гомерен саклап калу һәм сәламәтлеген, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне саклау, әйләнә-тирә мохиткә зыян күләмен киметү, гадэйтэн тыш хэлләрне һәм аның куркыныч факторларын локальләштерү максатларында ўткәрелә.

2 статья. Элеге Нигезләмәнең максатлары

Элеге Нигезләмәнең максатлары булып торалар:

- Ләке авыл жирлеге территорииясендә гадэйтэн тыш хэллэр барлыкка килү һәм үсешен кисәтү;

-гадэйтэн тыш хэлләрдән зыян һәм югалтулар күләмен киметү Ләке авыл жирлеге халкын һәм территориясен табигый һәм техноген характердагы гадэйтэн тыш хэлләрдән саклау буенча чарапар үткәрунең төп максаты булып тора;

-гадэйтэн тыш хэлләрне бетерү гражданнар оборонысы, халыкны һәм Ләке авыл жирлеге территорииясен табигый һәм техноген характердагы гадэйтэн тыш хэлләрдән яклау буенча чарапарның аерылгысыз өлеше булып тора, ул халыкны һәм Ләке авыл жирлеге территорииясен табигый һәм техноген характердагы гадэйтэн тыш хэлләрдән яклау өлкәсендә маҳсус вәкаләтле орган көче белән башкарьла.

3 статья. Ләке авыл жирлеге территорииясендә гражданнар оборонысы, халыкны һәм территорияләрне гадэйтэн тыш хэлләрдән саклау өлкәсендә жирле үзидарә органнарының бурычлары

Гражданнар оборонысы өлкәсендә Ләке авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының төп бурычлары булып торалар:

- Ләке авыл жирлеге халкын хәрби хәрәкәтләрне алыш барганда яки бу гамәлләр нәтижәсендә барлыкка килгән куркынычлардан саклау ысууларына ўйрәтү;

- Ләке авыл жирлеге халкына сугыш хәрәкәтләрен алыш барганда яки бу гамәлләр нәтижәсендә килеп чыккан куркынычлар турында хәбәр итү;

- Ләке авыл жирлеге халкын , матди һәм мәдәни кыйммәтләрне имин районнарга эвакуацияләү;

- Ләке авыл жирлегендә яшәүчеләргә сыену урыннары һәм шәхси саклану чарапары бири;

-Ләке авыл жирлеге территорииясендә яктылык маскировкасы һәм башка төр маскировка чарапары ўткәрү;

- Ләке авыл жирлеге халкы өчен сугыш хәрәкәтләре алыш барганда яки бу гамәлләр нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадэйтэн тыш хэлләр аркасында, авария-коткарү эшләрен ўткәрү;

-Ләке авыл жирлеге халкын хәрби хәрәкәтләр алыш барганда яисә бу гамәлләр нәтижәсендә зыян күргән кешене, шул исәптән медицина хезмәте

курсатуна, беренче медицина ярдемен курсатуна, тиз арада торак бируге һәм башка кирәкле чарапар күрүне дә кертең, беренче чиратта тәэмин итү;

- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклауны тәэмин итү буенча хокукый һәм икътисадый нормаларны эшләү һәм тормышка ашыру;

- гадәттән тыш хәлләрне кисәтүгә һәм оешмаларның, шулай ук гадәттән тыш хәлләрдә социаль билгеләнештәге объектларның тотрыклы эшләвен арттыруга юнәлдерелгән максатлы һәм фәнни-техник программаларны гамәлгә ашыру;

- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә мәгълүмат жыю, эшкәртү, алмашу һәм бируг;

- гадәттән тыш хәлләрнең социаль-икътисадый нәтижәләрен фаразлау һәм бәяләү;

- гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурслар резервларын булдыру;

- гадәттән тыш хәлләрне бетерү;

- гадәттән тыш хәлләрдән зыян күргән халыкны социаль яклау чарапарын гамәлгә ашыру, гуманитар акцияләр үткәрү;

- халыкны гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә, шулай ук аларны бетерүдә турыдан-туры катнашучы затларның хокукларын һәм бурычларын тормышка ашыру.

4 статья. Ләке авыл жирлеге халкын һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклауның төп принциплары

Гадәттән тыш хәлләрне кисәтүгә, шулай ук алар килеп чыккан очракта зыян һәм югалтулар күләмен мөмкин кадәр киметүгә юнәлдерелгән чарапар алдан ук үткәрелә.

Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау чарапарын планлаштыру һәм гамәлгә ашыру икътисадый, табигый һәм башка характеристикаларны, территорияләрнең үзенчәлекләрен һәм гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы дәрәҗәсен исәпкә алып үткәрелә.

Гадәттән тыш хәлләрне бетерү, милек формасына бәйсез рәвештә, жирлек территориясендә урнашкан оешмалар һәм учреждениеләр көчләре һәм чарапары белән башкарыла. Югарыда курсателгән көчләр һәм чарапар житмәгән очракта, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә каралган чыганаклардан көчләр һәм чарапар жәлеп ителә.

5 статья. Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау чарапарын гамәлгә ашыру өлкәсендә хәбәрдарлык һәм мәгълүмат

-Халыкны һәм территорияне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә мәгълүматны фаразланучы һәм барлыкка килгән гадәттән тыш хәлләр, аларның нәтижәләре турында белешмәләр, шулай ук радиацион, химик, медик-биологик, шартлау куркынычы турында белешмәләр тәшкил итә.

- Жирле үзидарә органнары, оешмалар, учреждениеләр администрацияләре халыкка гадәттән тыш хәлләрдән саклану торышы һәм аларның куркынычсызлыгын тәэмин итү буенча күрелгән чарапар, фаразланган һәм барлыкка килгән гадәттән тыш хәлләр, Ләке авыл жирлеге халкын алардан саклау

алымнары һәм ысуллары турында хәбәр итүнең бүтән каналлары аша оператив һәм дөрес итеп хәбәр итәргә тиеш.

- Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә белә торып ялган мәгълүматны яшерү, үз вакытында тапшырмау яисә вазыйфаи затлар тарафыннан бирү Россия Федерациясе законнары нигезендә жаваплылыкка китерә.

6 статья. Ләке авыл жирлеге территорииясендә гражданнар оборонысы һәм халыкны саклау өлкәсендә жирле үзидарә органнары вәкаләтләре

Ләке авыл жирлеге депутатлары советы:

- Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары, Ләке авыл жирлеге Уставы нигезендә Ләке авыл жирлегенең гадәттән тыш хәлләреннән гражданнар оборонысы, халыкны һәм территориясен яклау чараларын гамәлгә ашыру өчен норматив актлар кабул итә.

Ләке авыл жирлеге башлыгы:

- гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү һәм гражданнар оборонысы чараларын гамәлгә ашыру буенча комиссия төзү турында боерык чыгара;

- барлыкка килгән гадәттән тыш хәлләрне муниципаль характердагы гадәттән тыш хәлләргә кертү, гадәттән тыш хәлләрдә эвакуация чаралары үткәрү һәм аларны үткәрүне оештыру турында карарлар кабул итә.

Ләке авыл жирлеге администрациясе:

-халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өчен кирәклे көчләр һәм чаралар әзерләү һәм аларны әзерлектә тоту, Ләке авыл жирлеге халкын әлеге хәлләрдә саклану ысулларына һәм гамәлләргә өйрәтү;

-халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә билгеләнгән тәртиптә мәгълүмат жыюны һәм алмашуны гамәлгә ашыра, Ләке авыл жирлеге халкына гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы турында яисә барлыкка килү турында үз вакытында хәбәр итүне һәм мәгълүмат житкерүне тәэммин итә;

- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге чараларны финанслауны гамәлгә ашыра;

- гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурслар резервларын булдыра;

- авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләрне оештыра һәм үткәрә, шулай ук аларны үткәргәндә жәмәгать тәртибен саклый; үз көчләре һәм чаралары житәрлек булмаганда, ярдәм сорап Сарман муниципаль районы хакимиятенә мөрәжәгать итә;

- оешмаларның гадәттән тыш хәлләрдә тотрыклы эшләвенә ярдәм итә;

- Гражданнар оборонысы буенча чаралар үткәрә, Ләке авыл жирлеге территорииясендә гражданнар оборонысы һәм халыкны яклау планнарын эшли һәм тормышка ашыра;

- халыкны хәрби хәрәкәтләрне алып барганда яки бу гамәлләр нәтиҗәсендә

барлыкка килгэн куркынычлардан саклау ысулларына әзерләү һәм өйрәту үткәрә;

- хәрби хәрәкәтләрне алыш барганды яки бу гамәлләр нәтижәсендә барлыкка килгэн куркынычлар турында халыкка хәбәр итү системасын куллануга, саклау корылмаларына һәм башка гражданнар оборонасы объектларына дайми әзерлек хәлендә тота;

- халыкны эвакуацияләү, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне куркынычсыз районнарга әзерләү буенча чаралар үткәрә;

- сугыш вакытында оешмаларның тотрыклы эшләвен тәэммин итү буенча беренче чираттагы чаралар үткәрә;

-Ләке авыл жирлеге жирле үзидарә органы каршында халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә махсус вәкаләтле дайми эшләүче идарә органнарын булдыра.

Ләке авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының гражданнар оборонасы, халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характеристдагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын гамәлгә ашыру вәкаләтләрен тормышка ашыру Ләке авыл жирлегенең гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү комиссиясенә йөкләнә .

7 статья. Ләке авыл жирлеге территорииясендә дайми яки вакытлыча яшәүче

Россия Федерациясе гражданнарының гражданнар оборонасы, халыкны һәм территорииләрне табигый һәм техноген характеристдагы гадәттән тыш хәлләрдән

яклау өлкәсендә хокуклары

1. Ләке авыл жирлеге гражданнарының хокуклары:

- гадәттән тыш хәлләр килеп туган очракта, тормышын, сәламәтлеген һәм шәхси мәлкәтне яклауга;

- Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләрне бетерү планнарына туры китереп, Ләке авыл жирлеге хакимиите һәм оешмаларның халыкны гадәттән тыш хәлләрдән саклау өчен билгеләнгән колектив һәм шәхси саклану чараларын һәм башка мәлкәт кулланырга;

- Ләке авыл жирлеге территорииясендә билгеле бер урыннарда булырга мөмкин булган хәвеф-хәтәр һәм кирәkle куркынычсызылык чаралары турында мәгълүмат алырга;

-гражданнар оборонасы буенча , халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау мәсьәләләре буенча шәхсән мөрәҗәгать итәргә, шулай ук Ләке авыл жирлеге администрациясенә гражданнар оборонасы буенча шәхси һәм коллектив мөрәҗәгатьләр жибәрергә;

- билгеләнгән тәртиптә гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча чараларда катнашу;

- гадәттән тыш хәлләр аркасында аларның сәламәтлегенә һәм мәлкәтенә китерелгән зыянны каплауга;

- медицина хезмәте күрсәтүгә, гадәттән тыш хәлләр зоналарында яшәү һәм эшләү өчен компенсацияләр һәм социаль гарантияләргә;

- гадәттән тыш хәлләрне бетерү барышында бурычларны үтәгәндә аларның сәламәтлегенә китерелгән зыян өчен компенсацияләр һәм социаль гарантияләр

алуга;

- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау бурычларын үтәгәндә гарипләнү яки авыруга бәйле рәвештә эшкә яраклылык югалткан очракта, инвалидлыклары хезмәт гарипләнү аркасында килеп чыккан хезмәткәрләр өчен билгеләнгән тәртиптә пенсия белән тәэмин итүгә;

- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау буенча бурычларны үтәгәндә алынган авырудан яисә гарипләнүдән үлгән яисә вафат булган туендыруучысын югалту очрагында пенсия белән тәэмин итүгә, кеше гомерен саклап калу, милекне һәм хокук тәртибен саклау буенча гражданлык бурычын үтәгәндә алынган имгәнүдән яисә вафат булган гражданнар гайләләре өчен билгеләнгән тәртиптә бирелә.

8 статья. Ләке авыл жирлеге территорииясендә дайми яки вакытлыча яшәүче Россия Федерациисе гражданнарының гражданнар оборонысы, халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге бурычлары
Россия Федерациисе Ләке авыл жирлеге гражданнары бурычлы:

-халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә Россия Федерациисе законнарын һәм башка норматив хокукий актларын, Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукий актларын һәм Ләке авыл жирлеге законнарын һәм башка норматив хокукий актларын үтәргә;

- көнкүрештә һәм көндәлек хезмәт эшчәнлегендә куркынычсызлык чараларын үтәргә, житештерү һәм технологик дисциплинаны, гадәттән тыш хәлләр килеп чыгуга китерергә мөмкин булган экологик куркынычсызлык таләпләрен бозмаска;

- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклауның төп ысуулларын, зыян күрүчеләргә беренче медицина ярдәме күрсәтү алымнарын, күмәк һәм индивидуаль саклану чараларыннан файдалану кагыйдәләрен өйрәнергә, күрсәтелгән өлкәдә үз белемнәрен һәм гамәли күнекмәләрен дайми камилләштерергә;

- әлеге Федераль закон нигезендә югары әзерлек һәм гадәттән тыш хәл режимын керткәндә үз-үзене тоту кагыйдәләрен үтәргә;

- кирәк булганда, гражданнар оборонысы, авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләрдә ярдәм итәргә.

9 статья. Ләке авыл жирлеге халкын гадәттән тыш хәлләрдән яклау һәм гражданнар оборонысы буенча әзерләү

Ләке авыл жирлеге халкын гадәттән тыш хәлләрдә һәм гражданнар оборонысы буенча эшләргә әзерләү оешмаларда, шул исәптән белем бирү учреждениеләрендә, шулай ук яшәү урыны буенча башкарыла.

Ләке авыл жирлеге оешмалары һәм учреждениеләре житәкчеләре, жирле үзидарә органнары хезмәткәрләре урта һөнәри һәм югары һөнәри белем бирү учреждениеләрендә, өстәмә белем бирү оешмаларында (квалификацияне күтәрү учреждениеләрендә, курсларда, һөнәри юнәлеш бирү үзәкләрендә һәм тиешле

лицензиясе булган башка учреждениеләрдә) һәм турыдан-туры эш урыннарында гадәттән тыш хәлләрдә эшләргә әзерлек узалар.

10 статья. Ләке авыл жирлеге территориясендә милек формасына бәйсез рәвештә оешма һәм учреждениеләрнең халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш

хәлләрдән яклау һәм гражданнар оборонасы буенча бурычлары

Милек формасына бәйсез рәвештә оешмалар һәм учреждениеләр бурычлы:

а) оешма һәм ведомство карамагындагы житештерү һәм социаль билгеләнештәге объектлар хезмәткәрләрен гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә кирәкле чараларны планлаштыру һәм тормышка ашыру;

б) оешмалар һәм учреждениеләр эшчәнлегенең тотрыклылыгын арттыру, гадәттән тыш хәлләрдә оешма һәм учреждениеләр хезмәткәрләренең тормыш-көнкүрешен тәэмин итү буенча чаралар планлаштырырга һәм үткәрергә;

в) гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү өчен билгеләнгән көчләрне һәм чараларны куллануга әзер булуны, әзерләүне һәм саклауны тәэмин итәргә, оешма хезмәткәрләрен гадәттән тыш хәлләрдә саклану ысулларына һәм гамәлләргә єйрәтүне гамәлгә ашырырга;

г) гадәттән тыш хәлләр турында хәбәр итүнең локаль системаларын булдырырга һәм дайми әзерлектә тотарга;

д) ведомство карамагындагы житештерү һәм социаль билгеләнештәге объектларда һәм алар янәшәсендәге территорияләрдә гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү плannары нигезендә авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләрне оештыруны һәм үткәрүне тәэмин итәргә;

е) оешмалар һәм ведомство буйсынуындагы житештерү һәм социаль билгеләнештәге объектлар хезмәткәрләрен гадәттән тыш хәлләрдән яклау чараларын финансларга;

ж) гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурслар резервларын булдырырга;

з) билгеләнгән тәртиптә халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә мәгълүмат бирергә, шулай ук оешма хезмәткәрләренә гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы турында яисә килеп чыгу мөмкинлеге турында хәбәр итәргә.

11 статья. Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге нигезләмәне бозган өчен җаваплылык

Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә Россия Федерациясе законнарын үтәмәүдә яисә намуссыз үтәүдә, гадәттән тыш хәлләр килеп чыгуга шартлар һәм алшартлар булдыруда, кешеләрнең гомерен һәм башка хокукка каршы гамәлләрдә яклау буенча чаралар күрүдә гаепле вазыйфаи затлар һәм Россия Федерациясе гражданнары дисциплинар, административ, граждан-хокукий һәм жинаять җаваплылыгына, шулай ук оешмалар - Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм Ләке авыл жирлегенең норматив-хокукий актлары нигезендә административ һәм граждан-хокукий җаваплылыкка ия.

12 статья. Бэхэслэрне һэм каршылыкларны хэл иту тэргибе

Сарман муниципаль районы һэм Лэке авыл жирлеге арасында гражданнаар обороны, халыкны һэм территориялэрне табигий һэм техноген характердагы гадэгтэн тыш хэллэрдэн саклау буенча чаралар үткэрү мэсъелэлэрэе буенча килеп чыккан бэхэслэр һэм анлашылмаучанлыклар алар тарафыннан килемштерү процедураалары юлы белэн хэл ителэ.

13 статья . Гражданнаар обороны чараларын финанслау

Лэке авыл жирлеге территорииясендэ гражданнаар обороны, халыкны һэм территориялэрне гадэгтэн тыш хэллэрдэн саклау буенча үткэрелэ торган чараларны финанслау Лэке авыл жирлеге бюджеты хисабына башкарыла